

מנחות י

עניין: כל פרשה שנאמרה

ונשנית לא נשנית

אלא בשביל דבר שנתחדש בה

זכותא דאברהם דף כו ע"ד

שם כ"ה א' וידבר ה' אל משה במדבר סיני ופי' רש"י מה ענין שמיטה ללל ה' סיני כו' ועיין ברא"מ שהקפס דהא אמרינן כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה ועיין עוד מה שהקפס ותיורו קשה לדעתי להולמו:

ולפעניד נראה דהא דכתב רש"י כללותיהם ופרטותיהם נאמרו בסניי אין

הכוונה על מורה שבע"פ רק ידוע מה שכתב הרמב"ם בהקדמתו בח' פרקים דכל הדברים אשר יש להם רמז במקרא הוא בכלל מורה שבע"פ ומה דאין לו רמז כלל הוא בכלל הלמ"מ ע"ש: **והנה** איהא בזבחים (דף קט"ו ע"ב) וחגיגה (דף ו' ע"ב) דר' ישמעאל סבר דכללות

נאמרו בסניי ופרטות באוהל מועד ור"ע סבר דכללות ופרטות נאמרו בסניי ונשנו באוהל מועד ונשתלשו בערבות מואב ע"ש הרי מבואר דלר"ע כל המורה כולה נאמרה מיד בסניי וגם בערבות מואב בשלימות וכמו כן באוהל מועד מקודש ואף דלא כתיב באוהל מועד רק מלות מיוחדות בספר ויקרא שז"ל מאוהל מועד וכמו כן מלות מיוחדות

המקראות נאמרו בזה סיני ואם כן ממילא כל הפרטות היו בזה סיני כמו כן כל המלות אף שנשנו בערבות מואב וממילא נלוו להורות איזה דין ופרט חדש וכדלמרינן לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה גם בשם דלוחו הידוע לא נאמר רק בערבות מואב ולא מקודש מפרס המלוא שלל נאמר בשלימות וזה אשמעינן הקרא דלא כן הוא רק גם הפרט דסיני אלו מיוחד שמוכה מקרא שנתחדש נאמר ג"כ מקודס בסניי וכמו מלות שמיטה רק שהכפוז נח קלם מהמלוא להכתב על המקום מטרות הואב ופי' לעפס ידוע וכדלמרינן בסוטה ישנו באוהל מועד ונשתלשו בערבות מואב וא"ש:

רבי אליהו מזרחי ריש פרשת בהר

פרשת שמטה, באהל מועד נאמרו, כמו שפירש בראש החומש. ותו, לפי המסקנא, שאמרו שכל המצות כולן כללותיהן ופרטותיהן מסיני נאמרו, מאי האי דאמרי רז"ל "כל פרשה שנאמרה ונשנית, לא נשנית אלא בעבור דבר שנתחדש בה" והלא כללותיהן ופרטותיהן כולן מסיני נאמרו ולא נשאר דבר שיתחדש בה. ותו, מהא דפרש"י ז"ל "לפי שלא מצינו שמטת קרקעות שנשנית במשנה תורה", משמע ששאר כל

הכלל כלו, מה שמטה נאמרו כללותיה ופרטותיה מסיני, אף כל המצות כולן נאמרו כללותיהן ופרטותיהן מסיני וחזרו ונאמרו כולן, בין השמטה בין שאר כל המצות בערבות מואב, ואין הבדל בזה בין השמטה לשאר כל המצות. וזהו בענין אמירתן, אבל בענין כתיבתן, אותן שנכתבו כל צרכן בפעם ראשונה, לא חזרו ליכתב בפעם שנייה, אלא בעבור דבר שנתחדש בכתיבתן בפעם השנייה, אם

זבחים קטו:

קשיא עולה תרי תנאי היא ^(א) דתנאי ר' ישמעאל אומר כללות נאמרו בסניי ופרטות ^(ב) באהל מועד ר"ע אומר כללות ופרטות נאמרו בסניי ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב אמר מר הכל כשירין להקריב מנא הני

ישמח משה פרשת בהר

והנ"ל בזה, דהנה עוד הקשה המזרחי מאחר שהכל מסיני נאמר אף הכללות והפרטים, אם כן מאי האי דאמרו רז"ל כל דבר שנאמרה ונשנית, לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה, איזה דבר חידוש יש, כיון שתיכף נאמרו בסניי אף הפרטים כולם, והיא לכאורה קשיא עצומה. והנה לכאורה רציתי לומר דלא קשה מידי, דהא בעל מימרא דהא דכל פרשה שנאמרה ונשנית, הוא תנא דבי ר' ישמעאל (הוא בכמה מקומות בש"ס עיין במנחות דף יו"ד ע"א) וב"ק דף ס"ד ע"ב) וסוטה דף ג' ע"א) ועוד בכמה מקומות, והנה תנא דבי ר' ישמעאל עם ר' ישמעאל אחד הוא כמבואר בש"ס בכמה מקומות, ועיין בתוספת קדושין (דף ל"ז ע"ב ד"ה במאי), ובתוספת בפסחים (דף ה' ע"א) ד"ה דברי ר' ישמעאל וכו', עיי"ש. ולפי זה לא קשה מידי, דהא ר' ישמעאל הוא דסבר בזבחים (דף קט"ו ע"ב) כללות נאמרו בסניי ופרטות באוהל מועד, ובריייתא דתורת כהנים שהביא רש"י כאן, באמת אתיא כר' עקיבא שם בזבחים כמ"ש המזרחי בעצמו כאן, כן נ"ל לכאורה.

בחידוש רק הכל ריבוי. אבל זה אינו, דהא בשבועות (דף י"ט ע"א) מבואר גבי הא דסובר ר' עקיבא בידיעות המומאה, דלא בעי ידיע באיזה מומאה איטמי בנבלה או בשרץ, דר' עקיבא סובר כתנא דבי ר' ישמעאל הנ"ל, עיי"ש. אלא מחזורתא כמו שתירץ המזרחי, והוא תירוצא אמיתי. והא דבסוטה דדריש ר'

רמב"ן ריש פרשת בהר

ואינו נכון בעיני כלל, שהרבה מצות כשמיטה שלא נשנו בערבות מואב ונדע בהן שנאמרו כללותיהן ופרטותיהן מסיני³, או באוהל מועד⁴. ועוד מגין שהוקשו שאר הדברות שנשנו בערבות מואב לשמיטה ולא היו כללותיהן מסיני ופרטותיהם בערבות מואב, וכן היה ראוי יותר לומר כי הנשנות נשנו לבאר פרטותיהם כי לא נאמרו בסניי אלא כללותיהם⁵.

אבל הבריייתא השנויה בתורת כהנים פירושה ברור, שהשמיטה נאמרו כללותיה מסיני דכתיב בפרשת ואלה המשפטים (שמות כג יא) "והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו אביוני עמך וגו'", ואלו דיני השמיטה בדרך כלל. ובכאן חזר ואמר כי בהר סיני עוד נאמרו כל פרטותיה שהרי כולם נזכרו בפרשה הזאת⁶. ובסוף הענין (להלן כו לר) כתיב "אלה המצות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני" - להקיש כל המצות אל השמיטה הנזכרת שכולן היו כן, שנאמרו בכלל ופרט והכל מסיני.

וכן שנו שם בתורת כהנים (להלן כו לר): "אלה המצות - אין נביא רשאי לחדש עוד דבר מעתה. אשר צוה ה' את משה - כראי השליח לשולחו. את משה אל בני ישראל - זכות ישראל גרמה. בהר סיני - שכולם נאמרו מסיני⁷", עד כאן בת"כ. אבל ענין ערבות מואב - שנצטוו שם משה לבאר התורה לבנים⁸, כך נראה לי. וזה כפתור ופרח⁹.

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON